

Balatonberényi Tükörkép

"Itt mindenki szóhoz jut." "A véleménye miatt senki ne szenvedjen zaklatást."

Tisztelt Balatonberényi Polgárok! Kedves Tükörkép Olvasók!

Elmúlt a Karácsony. Talán még akad néhány szaloncukor a karácsonyfán, azonban végérvényesen lezárult egy esztendő. Ez az év valahogy más volt, mint a korábbiak. Valahogy most keseredesebbnek tűnt a pezsgő íze, amikor Szilveszter éjjelén összekoccantak a poharak. Az idősebbek talán rám cáfolhatnak, talán ők átéltek vészterhesebb időszakokat is, de nekem úgy tűnik, nehéz esztendőt zártunk 2011-ben.

Erőfeszítéseink ellenére nem sikerült lényegesen csökkentenünk a község hitelállományát, a tervezett fejlesztések egy része elmaradt, az önkormányzati bevételek - elsősorban adóbevételekre gondolok - az év végére majdnem ellehetetlenítették a működést.

A szeszélyes időjárási körülmények sem kedveztek az idegenforgalmi és strandbevételeknek, ráadásul tovább mélyült a globális pénzügyi válság, amely még mélyebbre sodorta az országot, kivéreztetve a gazdaságot.

Eljött a nyár, és az emberek ahelyett, hogy az éves megfeszített munka után jól megérdemelt pihenésüket töltve nyaralgattak volna, leginkább a mindennapi gondjaikkal voltak elfoglalva. A bedőlt, vagy bedőlni látszó jelzaloghitelekkel, a hűtőszekrényen gyűlő számlák válogatásával, hogy melyik az, amit mindenképpen be kell fizetni, és melyik az, amelyik még ráér, mert enni kell adni a gyerekeknek, mert hamarosan iskolába kell küldeni, és ahhoz meg kell venni a ceruzát és a füzeteket, mert új tankönyvre pénz már sok helyen nemigen jutott.

2011 rekordév volt a munkahelyek megszűnésében is, legalábbis a közelmúlt viszonylatában. A média százalékokkal dobálózott, azonban nem érdemes százalékokról beszélni annak, aki elvesztette az állását, mert akinek nincs munkája, annak a munkanélküliség mindig 100 százalékos. A munka pedig fontos, nem csupán megélhetést ad a családnak, hanem tartást is ad az embernek. Aki dolgozik, aki adót fizet, a más viszonyba kerül az állammal, úgy érzi, hogy a véleményének nagyobb súlya van, hiszen ő is hozzájárul az általa termelt értékkel és az emellett kifizetett adóforintjaival az ország működőképességéhez. Az államnak, a kormánynak kutya kötelessége figyelembe venni a szavát, és ha megromlott egészségi állapota vagy valamely más okból rövidebb vagy hosszabb időre bajba kerül, köteles gondoskodni róla.

A szegénységben élő ember pedig kiszolgáltatott, elveszti jövőképét, sokszor már a tenni akarását is, amelyre pedig szükség lesz, amikor együtt közösen megpróbáljuk kirángatni az ország szekerét abból a kátyúból, ahová taszították. Márpedig szükség lesz az erőre, a tenni akarásra, az elszántságra az új esztendőben.

Kedves Barátaim! A 2012-es év arról fog szólni, hogy képesek vagyunk-e életet adni. Életet adni magunknak, életet adni a családuknak, a településünknek, a térségünknek, a megyénknek, az országnak. Mert az életnél nincs semmi fontosabb. Az élethez pedig munka kell, egészség kell, amely lehetőséget adhat a boldogságra, a fiatalok számára a kiteljesedésre, az idősek számára a tisztaságra, és számunkra az alkotásra, a teremtésre, hogy gondoskodó kezünk alatt a hamu alatt szunnyadó új tüzek keljenek. Új tüzek, amiből új erőt lehet kovácsolni, ami lángot vethet a lelkünkbe az ország újjáépítéséhez, és ami mellett megmelegedhetnek a munkától megfáradt emberek.

Ezekkel a gondolatokkal kívánok Önöknek eseményekben, örömeiben és boldogságban gazdag, alkotókedvvel töltött Új Esztendőt!

Horváth László, polgármester

Állami kitüntetés Nyers Istvánnak

Az 1956-os Forradalom és Szabadságharcban tanúsított magatartásáért, a svájci emigrációba menekült magyarokat összefogó munkásságáért, identásuk megerősítéséért végzett erőfeszítéseiért, valamint 1956 szellemiségének ápolásáért és továbbadásáért a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetés adományozta Schmitt Pál Köztársasági Elnök Nyers Istvánnak.

Az elismerést a balatonberényi születésű Nyers István november 30-án Dr. Nagy Erzsébet svájci magyar nagykövettől vehette át.

Pista bácsi kitüntetéséhez e helyről is szívből gratulálunk!

www.balatonbereny.hu

Berénybe megérkezett a Mikulás!

Decemberben nagyon sok dolga volt a Mikulásnak, hiszen rengeteg gyerek várta szerte a világban, ezért hozzánk egy kicsit korábban, már december 4-én, vasárnap délután megérkezett. Kalandos útja volt Berényig, hiszen - amint azt az amatőr színjátszók darabjából megtudhatuk - alig tudott felkelni, majd a zsákját is ellopták a zsványok... Ám végül Mackó és Nyuszi-ka segítségével csak sikerült visszaszerezni a haramiáktól az ajándékokat rejtő zsákot, s végül minden gyerek megkapta megérdemelt édességét Mikulás bácsitól a Művelődési Ház színpadán...

www.balatonbereny.hu

Várunk haza Csiszka!

A Nők a Balatonért Egyesület 2011. december 11 - én, vasárnap 18 órai kezdettel, jótekonysági estet szervezett a helyi kultúrházban, Dudás Krisztina / Csiszka / mielőbbi gyógyulásának megsegítésére. Fellépőink, a Marcali 3 Tenor, a Calypso hangversenykórus, a Calympha Együttes és Koczkás Magdolna illetve tanítványai voltak. Ezúton szeretnénk megköszönni Mindenkinek az önzetlen támogatást, részvételt, hisz Csiszka gyógyulásához 300.000 Ft-tal járultunk hozzá. Édesanyja, nagymamája és testvére lelkünkre kötötték, vigyük hírül a faluba, hogy nem gondolták volna, hogy ennyi segítőkész ember van és igen - igen köszönik szépen!! Édesapjától pedig ezt a hírt kaptuk: Csiszkánál a szombat volt a mélypont /tehát a jótekonysági est előtti nap/ de nagyon mélypont és másnap este kezdett jobban lenni. Ahogy apukája fogalmazott, átment az az erő, hogy sokan gondoltunk rá és érte volt az est. Lehet, hogy öntudatlanul is sikerült nagyon jól időzítenünk!!

Nők a Balatonért Egyesület

Karácsonyi rendezvényt tartott a Nyugdíjas Egyesület

Szép karácsonyi ünnepséget rendezett tagjai részvételével a Balatonberényi Nyugdíjas Egyesület. A megjelenteket előbb Tilesch József elnök köszöntötte, majd a község december 16-i karácsonyi műsorából láthattak egy csokorra valót az egybegyűltek. Ezt követően Ujj Imre szívet melengető szavai emlékeztették az egybegyűltek a karácsony meghittségére.

Természetesen a tányérok és a poharak sem maradtak üresen: az egyesület "főzőcsapata" kiváló töltött káposztát varázsolt az asztalra, ami mellől a finom berényi bor sem hiányozhatott. A gasztronómiai élményt tovább fokozták a megjelentek által hozott finomabbnál finomabb sütemények. A jó hangulatú esten volt idő egy kicsit beszélgetni, majd áldott, békés karácsonyt kívánva köszöntek el egymástól a Nyugdíjas Egyesület tagjai, akik közül sokan a Szilvesztert is együtt fogják tölteni a Művelődési Házban.

www.balatonbereny.hu

Karácsonyi ünnepség: kicsinek bizonyult a Művelődési Ház

Az érdeklődők nagy száma miatt kicsinek bizonyult a Művelődési Ház december 16-án, pénteken este Balatonberény karácsonyi ünnepségén.

A műsor egy szép prezentációval indult: Ady Endre Karácsony című versét Szabó Gyula tolmácsolásában hallgathatták meg az egybegyűltek. A zsúfolásig telt nagyteremben Horváth Péter alpolgármester köszöntötte az egybegyűlteket. Ezt követően az ovisok léptek színpadra, s zenés-táncos produkciójuk nagy sikert aratott. A németajkú polgárok kórusa magyarul is énekelt, ami a hosszú tapsból ítélve nagyon jólesett a berényieknek. Ezután Kelemen Renáta gyönyörű versmondását élvezhették a nézők, majd a Családsegítő Szolgálat színjátszóköre Schveigerné Kovács Erika rendezésében Wass Albert A karácsony igaz története című megható meséjét mutatta be.

Kelemen Éva szavalata és a németajkú polgárok másik énekkarának harmonikás műsora után Barjákné Martin Judit karácsonyi verse, illetve a Nyugdíjas Egyesület kórusa következett. A karácsonyi műsor természetesen idén se fejeződhetett be a hagyományos berényi bábtáncoltató Betlehem bemutatása nélkül, amit idén is a hagyományőrzők tolmácsoltak Osvald Bálint vezetésével.

A szép est a civil szervezetek jóvoltából süteménnyel, teával és forralt borral zárult. Ismerősök, barátok kívántak békés ünnepet egymásnak, s úgy tűnt, széleskörű összefogással valóban meleg hangulatú, igazi karácsonyi estet sikerült varázsolni erre az estre a balatonberényi Művelődési Ház falai közé.

www.balatonbereny.hu

2012. JANUÁR 21. SZOMBAT

Recept az újesztendőre:

"Veszünk 12 hónapot
Megtisztítjuk minden helytelen
nézettől
Szeretetlenségtől, önzéstől.
Minden hónapot szétvágunk 30-31
részre.
Ezután minden napot úgy formálunk,
Hogy veszünk egy rész munkát,
Egy rész jókedvet és humort.
Hozzáadunk három púpozott kanál
optimizmust,
Egy adag bizalmat,
Egy teáskanál összeférhetőséget,
Egy mákszem türelmet,
Egy csepp tapintatot.
Az egészet bevonjuk szeretettel,
Földíszítjük a figyelem csokrával,
Kedves mosollyal,
Illatos, szívélyes szóval szervírozzuk."

(Forrás: A Hitébresztő 2007-es
számából ollózta Kovács János)

A hormonális problémáink okai

A szintetikus utánpótlás igyekszik a progeszteronhoz nagyon hasonló hatást elérni, ami nem nagyon sikerül.....valamennyire képes mimikálni a progeszteron hatásait, de általában túlzásokba esik és mellékhatások kíséretében mimikál. Az egyik fő mellékhatása a progesztineknek az androgén hatás (akné, szőrösödés, hajhullás). Miért? Azért, mert bizonyos progesztineket férfi hormonból (tesztoszteron) módosítanak.

A progesztinek relatív közeli rokonságban vannak a progeszteronnal. Egyes orvosok azt állítják, hogy a progeszteron és a progesztin egy és ugyanaz, holott ez nagyon távol áll a valóságtól. Sok cikkben és számos orvos, valamint egészségügyi szakújságíró fejében bizonyos zűrzavar uralkodik annyira, hogy a progeszteront és a progesztineket (szintetikus gesztagéneket) rendre összekeverik. Ez gyakorlatilag óriási félreértésekhez vezet. A különbség annyira létezik, hogy a progesztinek egyáltalán nem fordulnak elő az emberi szervezetben. Azokat az emberek kémiaiilag konstruálják és szintetikusán állítják elő. A progesztinek szintetikus előállításának egyik szembetűnő különbsége a progeszteronhoz képest az, hogy belőlük nem alakulnak ki újabb hormonok a szervezetben. Így aztán könnyen többlet alakulhat ki a progsztinekből.

Ezért jelentkezik használatuk során gyakran mellékhatás: magas vérnyomás, idegesség, depresszió, hangulatingadozás, viszketési inger, mellfájdalmak, ödémák, túlsúly, gyomorémelygés, álmatlanság, fáradékonyság, allergiák, thromboflebitisz, hólyaggyulladás.

Mindezekon túl a progesztinek használata megakadályozza a szervezet saját progeszteron termelését. Tehát jelentős progeszteronhiány alakul ki. Mégis igen gyakran használnak progesztineket a hormonterápiához és fogamzásgátláshoz. Az a tény, hogy a progeszteronhiány kiegyenlítésére az orvosok leginkább progesztineket írnak fel, elsősorban a gyógyszergyárak számára hasznos. A fogyasztók számára a progesztinek azt jelentik, hogy sokkal több mellékhatással kell megküzdeniük és a módosított hormonok hatása kevésbé elviselhető, sőt nem veszélytelen. A progesztinek ezen hátrányai a természetes progeszteronnal szemben ez idáig nemigen ismertek a magyar orvosok előtt. Ez abból fakad, hogy a természetes progeszteron nagy jelentősége a progesztinnekkel szemben az orvosi oktatásból is és a szakirodalomból is hiányzik.

Kiút a hormondilemmából

A mai tapasztalatok azt mutatják, hogy a szintetikus, a szervezet számára idegen hormonok éveken át tartó szedése tüdőembóliához, agyérkatasztrófához, szívinfarktushoz és rákhoz, mindennek előtt mellrákhoz vezetnek.

Sajnos a nők igen kicsiny rétege rendelkezik információval arról, hogy létezik egy sokkal emberibb megoldás is, hogy a hormonális problémák mindenféle formája kezelhető természetes, a szervezetben előforduló hormonokkal. Nem a hormonpótlási terápiával van a baj, hanem azzal, hogy szinte kizárólag csak szintetikus hormonokkal folyik a kezelés, az ún. designer-hormonokkal. Mivel ezek a hormonok a szervezetben található hormonoktól teljesen különböznek, biokémiaiilag struktúrájuk más, integrálódásuk az anyagcserébe nem történhet meg optimálisan. Ezzel szemben, ha bio-identikus (azaz természetazonos) hormonokat viszünk be, azokat értelmezni és hasznosítani tudja a szervezet probléma és mindenféle mellékhatás nélkül.

A progeszteron nemcsak nemi hormon, hanem ellensúlyozó hormon is, melynek legfontosabb feladata az ösztrogén ellensúlyozása. Elsősorban a petefészkekben termelődik, és kis mennyiségben a mellékvesékben is. A ciklus második felében van jelen, és csak a tüszőrepedés után kezdődik el a termelődése. Sajnos feltételhez kötött a termelődés, mivel ha nincs tüszőrepedés, nincs progeszterontermelődés sem. Könnyen kiürül a szervezetből, illetve tovább alakul, nem raktározódik 12 óránál tovább. A méh nyálkahártyájának felépítésében az ő feladata a minőség létrehozása, innen kapta nevét is : pro-gestacio, azaz „terhességért”. A nemi hormonális működés mellett a progeszteron segíti a mellékvese működését is : a só-és vízháztartást, a stressztűrő képességet, és az immunrendszer harmonikus működését. Továbbá megelőzhető például a mellrák, a szaporítószervek rákbetegsége. A progeszteron a csontépítést is fokozza, ezáltal segít megelőzni a csonttritu-lást, ill. a már kialakultat visszafordítja. A legújabb kutatások szerint nagy szüksége van rá az

idegrendszer sérüléseinek regenerációjában, az agyban a koncentrációja 20x-os, a progeszteron serkenti az agyműködést.

Természetes vagy szintetikus hormon? Mi a különbség?

A hormonok létfontosságú jelhordozó molekulák (nélkülük nincs élet) az emberi szervezetben, vagyis „postásként” üzeneteket, feladatokat közvetítenek a sejtekkel. Minden sejtben van az adott hormonnak egy kötőhelye (receptora), amelyre bekapcsolódik és átadja az üzenetet a sejt-magnak. A természetes és szintetikus hormon közti különbséget egyszerű zár-kulcs példával lehet a legjobban szemléltetni. Amikor a természetes hormon a kulcs és jön szépen a zárhoz (receptor), akkor tökéletesen beleillik, gond nélkül bejut a szobába. Amikor a szintetikus hormon a kulcs, akkor ő nem illik bele tökéletesen a zárba, ezért betöri az ajtót, ami kiszakad a falból. Az eredmény ugyanaz, bejutott a szobába, de milyen áron és milyen mellékhatásokkal.

Az ösztrogén és a progeszteron hatásai

Ösztrogén hatásai	Progeszteron hatásai
<i>proliferációt (kóros sejtburjánzást) okoz a méhnyálkahártyában</i>	<i>szabályozza (ha kell, megállítja) a méhnyálkahártya proliferációját</i>
<i>mell stimulációt okoz</i>	<i>véd a mellfibrocisták ellen</i>
<i>testzsír raktározódást idézi elő</i>	<i>segít a testzsírt energiává alakítani</i>
<i>ödémásodást okoz</i>	<i>természetes vízhajtó</i>
<i>depressziót, fejfájást okoz</i>	<i>természetes antidepresszáns</i>
<i>beleavatkozik a pajzsmirigy hormonok munkájába</i>	<i>elősegíti a pajzsmirigy hormonok munkáját</i>
<i>vérölgképződést okoz</i>	<i>természetes vérhígító</i>
<i>csökkenti a nemi vágyat</i>	<i>növeli a libidót</i>
<i>beleavatkozik a vércukor háztartásba</i>	<i>normalizálja a vércukor szintet</i>
<i>csökkenti a sejtek oxigén szintjét (öregedés)</i>	<i>segít normál oxigén szintet tartani a sejtekben</i>
<i>növeli a méhtestrák esélyét</i>	<i>megakadályozza a méhtestrák kifejlődését</i>
<i>növeli a mellrák esélyét</i>	<i>megakadályozza a mellrák kialakulását</i>
<i>oszteoklasztokat stimulálja</i>	<i>oszteoblasztokat stimulálja</i>
<i>csökkenti a vaszkuláris (érrendszeri) tónust</i>	<i>helyreállítja az érrendszer tónusát</i>
<i>növeli az autoimmun betegségek kialakulásának rizikóját</i>	<i>kortizol termeléshez hozzájárul</i>
<i>növeli a prosztataraák kialakulásának rizikóját</i>	<i>segít megelőzni a prosztataraák kialakulását</i>
	<i>felelős az emberi élet létrejöttéért és az embrió fejlődéséért</i>

További információ: Dobokai Anita, Hormonális egyensúly tanácsadó, 70/3398-634

Pályázat

A Balatonberényi Turisztikai Közhasnú Egyesület
„Írjon egy verset a Magyar Kultúra Napjára”
címmel versíró pályázatot hirdet.

A részvétel korosztálytól független.

A verseket jelígével ellátott zárt borítékban, a pályázati űrlap kitöltésével a Művelődési Házban lehet leadni.

Leadási határidő 2012. január 15.

A pályaműveket 3 tagú zsűri bírálja el. A legjobbak jutalomban részesülnek, és előadásra kerülnek a Magyar Kultúra Napján rendezett ünnepségen.

Jó munkát! Sok sikert kívánunk!

Szervezők

A füredi kőszínház

A postakocsi minden reggel hatkor indult Pestről, Fehérváron ebédeltek, este hat-hét között érkezett Füredre, a Horváth-ház elé. Eseményszámba ment a delizsánsz megérkezése, ez időre mindig tömeg verődött össze. Senkinek nem tűnt fel a sokaságban egy lobogó szemű fiatalember, aki télidőben leckeadásból tartotta fenn magát, nyaranta pedig beszélgetett Komlóssy Ferenc színtársulatához, amely már évek óta egy deszkapajtában játszott a füredi vendégek előtt. Varró Tivadarnak hívták, télen jurátus volt, nyáron színész, méghozzá sokat ígérő tehetség. Komlóssy minden nyár végén elkezdte puhítani, hogy maradjon állandó tagja a vándortársulatnak. Ez nagy szó volt. Itt játszott a híres Dérné, Megyery, Lendvay Márton meg a felesége, Hivatal Anikó, Kántorné, Újfalussyné és Szerdahelyi József. Színésznek lenni szent dolog volt a reformkori Magyarországon. Ekhós szekereken utaztak, leveles színekben és kocsmaudvarokban léptek fel. Sokszor a csillagokat nézték vacsorára, de ők hirdették a magyar nyelv zengő igéit, ők emelték ki fészkeből, és tanították repülni a magyar irodalmat, s ők hordták a legtávolabbi sötétségbe a nemzeti újjászületés fényecskéit.

A Horváth-ház elé egy pompás négylovas fogat hajtott, de nem a delizsánsz jött meg. Egy úri család érkezett, egy fiatal lánnyal, akin fennakadt Tivadar pillantása. A lány épp a hácsóra lépett, amikor nagy patkócsattogtatással begördült a postakocsi. A hintó szürkéi fölkapták a fejüket, s nagyot nyerítve ágaskodtak fel. Tivadar három lépéssel a lovak elé állt, megfogta a rudas zabláját, és megveregette a hánykolódó ló nyakát. A lovak elcsendesedtek, a lány le tudott szállni. Egy beszélgető csoporttól tudta meg, hogy Vlassek Ferdinánd, győri dísnókereskedő érkezett a családjával.

Azt, hogy a magyar nemzetnek magyar nemzeti színháza legyen, Széchenyi István akarta. Azt, hogy Fürednek kőből épített, négyszáz fős színháza legyen, Kisfaludy Sándor akarta. Hogy az ehhez szükséges pénz meglegyen, azért Komlóssy Ferenc dolgozott sokat. Még egy rozsdás kapukulcsot is meg tudott ríkatni, ha a nemzeti színjátszásról volt szó, csak Vlassek úrnál nem járt szerencsével: Komédiára egy lyukas garast sem adok! – hajtogatta mereven. Csakhogy Komlóssy tudta, hogyan kell a pénzeszsákokon megoldani a csomót. – Kegyelmességed, mint jó hazafi, bizonyára nem tűri el, hogy a külföldi vendégek túltegyenek a magyar urakon! Itt van ez a fiatalember – s rámutatott Varró Tivadarra – harminc forinttal járult hozzá a bársonyfűgöny vételárához, pedig nem is ért magyarul. Királyi vér folyik az ereiben! Ő Irmin herceg, a bajor trónörökös! Vlassek úr azonnal elővett három ropogós tízforintost, mondván, van ő is olyan gazdag, mint a herceg. Cserébe azt kérte, ismertessék össze őket, magában már összeboronálta eladósorban levő lányát a herceggel.

Varró Tivadarnak a rajta levőn kívül csak egyetlen váltóinge volt. Szállásának udvara, pont a Horváth-házhoz nyúlt ki. Vlassek úr meghökkenve tapasztalta, hogy a királyi sarj reggelente kilép az udvarra, s úgy beszappanozza, kimossa az ingét, hogy az egy mosónőnek is a dicsőségére válna. Először nagyúri hóbortnak vélte a dolgot, de amikor ez nap mint nap megismétlődött, rájött, ez az igazi előkelőség jele. A Horváth-ház úri vendégei meghökkenve tapasztalták, hogy a szálló udvarán megjelenik reggelente a dúsgazdag kereskedő az inásával, egy vödör forró vízzel meg egy vadonatúj mosóteknővel, s kimossa az alsóneműit. Egyéb furcsaságok is történtek. A „herceg” napjait az építkezésen töltötte. Lapátot, ásót fogott, cipelte a malteros ládákat, téglát hordott. Vlassek úr követte példáját. A két önkéntes segédmunkás szemmel láthatóan jól megértette egymást, pedig csak mutogattak egymásnak, mint a siketnémák. Vlassek úr egy nap felkereste a színigazgatót, s felajánlotta neki, hogy az épülő színház javára jótékony célú bazárral egybekötött bált óhajtott rendezni. A bálon odalépett Komlóssyhoz, s egy zöld perselyt nyújtott át a színház javára.

A megnyitón nagy meglepetés várt rá. Vlassek uram Füredre érkezéséig nem nagyon törődött a lélek örömeivel. Békén hagyta a könyveket, nem gyönyörködött a muzsikában. De amikor belépett a kivilágított nézőtérre, az ő szívét is elfogta valami furcsa izgalom. Felment a függöny, s felhangzott Kisfaludy Nemzeti Ének -e, majd elkezdődött a színdarab. Feltűnt a szí-

nen egy fiatalember, kinek láttán elállt Vlassek úr lélegzete. Ki ez az ember? – kérdezte elfúló hangon. Varró Tivadar, nagyon tehetséges színész. – súgta fülébe a felesége. Vízet! – hördült fel. Az előadás félbeszakadt, a jegyszedő elloholt a savanyúvízforráshoz, s megitta az elkékülő arcú kereskedőt. Ez volt az első korty füredi víz, mely lecsúszott a torkán. A víz csodatevő hatása mindenkinek feltűnt. A szívroham, amilyen gyorsan jött, olyan gyorsan el is múlt. A doktor a páholyból le-lenézett rá, s feljegyezte noteszébe, hogy a savanyúkút vize - úgy látszik - szívbetegek gyógyítására is alkalmas. Az előadás folytatódott. Befejezeként újra felhangzott a Nemzeti Ének, melyet Kisfaludy a Nemzeti Játékszín megnyitására írt.

„Adja isten! hogy a magyar
Hazáját és nemzetét,
Nyelvét s ősi tulajdonit
Szeresse, mint életét!
A magyar csak addig élhet,
Míg a nyelve és szíve
Magyar marad. Vége neki,
Ha magának nem híve...”

Lipták Gábor nyomán

Csiri

Marcipán megtisztulása

Karácsony közeledtével nem csak lelkiileg készülődünk, hanem környezetünket, lakásunkat is megtisztítjuk, kitakarítjuk; letörölgetjük használati tárgyainkat, hogy tiszta, csillogó otthonban várjuk az ünnepet.

Marcipán ugyan nem használati tárgy, viszont december közepe táján a szaga alapján igencsak úgy éreztem, hogy jelentős tisztogatásra szorul. Bár ahogy az ember a saját, vagy a gyereke szagát sem tartja annyira kellemetlennek, a kutyáját sem érzi annyira bűdösnek, mint mások...

Télen viszont nem szerencsés egy ekkora és ilyen szőrös ebet fürdetni, mert még talál fázni a drága, így egy lehetőség maradt: a szárazsampon. Vásároltam is jó áron egy kis flakonnal, miután persze gondosan áttanulmányoztam az összetevőket – az ember mégse szórjon akármit a kutyájára. Meglepődve tapasztaltam, hogy a kedvező díjú por - a kamilla illatanyagon kívül – csak természetes anyagokat tartalmaz! Van valami komikus abban, hogy míg mi emberek tesztünk ápolása és tisztítása címén mennyi vegyszert kenünk magunkra, kezdve a szinte valamennyi kozmetikumban lévő tartósítószerrel, a habképződésért felelős kemikáliákon át számtalan, kimutathatóan rákkeltő szerig, addig háziállatainkra a gyártók sokkal jobban ügyelnek, és a természetes anyagokat részesítik előnyben... de ez egy másik írás témája lehetne.

Elég az hozzá, hogy 23-án elcsíptem ebünket, és a használati utasítás szerint alaposan a szőrébe dörzsöltem a szárazsampon. Előtte kicsit aggódtam, hogy bírja majd, és meg voltam róla győződve, hogy fél perc után kerekem old, ám Marcipán rendkívül élvezte a masszírozást – döngönyözést, majd pedig azt követően a fésülést is jól tűrte.

S láss csodát, nagyjából 20 perces kényeztetés után a kutya ott állt előttem fényesen csillogó szőrrel és olyan bódító illattal, mint egy virágoskert. Anyukám szerint az összes kutyalányt meghódította volna ezzel a külsővel Marcipán, de természetesen erre nem adtunk neki lehetőséget. Elvégre karácsonykor mindenkinek a családjával a helye!

Az ünnepek után pedig a kellemes aroma lassanként elpárolgott, és ahogy megszokhattuk, minden visszatért a rendes kerékvágásba. De még maradt egy kicsi a szárazsamponból húsvétra is.

Bató Bernadett

A harangok

(II. rész)

A BERÉNYI harangok:

A balatonberényi harangokkal először az 1743-ban felvett visitatióban (egyházlátogatás) találkoztam, miszerint:

„...Van a templomon kívül egy közepes súlyú harangja is...” Majd 1748-ban azt írják: „... van a falu közepén fa harangláb, csúcsán kereszttel, azon kb. 40 font súlyú harang. Szentnek ábrázolása nélkül. Felszentelve nincs, a plébániabeliek szerezték....”

(Lehet, hogy ez az a harang, amit a Balatonból vettek ki, bár a falunkban ma élő idősebb emberek közül egyesek állítják, mások pedig cáfolják ezt.)

Az 1778. május 27-én megtartott visitatióból (egyházlátogatási jkv.-ból) pedig tudjuk, hogy templomunknak van „...egy kb. 20 font súlyú harangja...”

(Hogy az 1743-ban, 1748-ban és 1778-ban körülírt harangok – ha súlyukban eltérőek is – egy azonos harangról szólnak-e? - nem bizonyítható.)

A további kutatásaim során még két harangról van említés: „Két harang: egyik 40 font, a helység közepén fa harangláb, a másik 30 font. Mindkettőt megáldotta Padányi Bíró Márton (1745-1762 között) veszprémi püspök. Előbbit Szt. János tiszteletére 1750. június 28-án, utóbbit 1753. dec. 24-én. Mindkét harang 1800-ban a toronyban.”

(Ha a fent körülírt harangokat és a toronyban lévő két harangot nézem, akkor arra a következtetésre jutottam, hogy a 40 font súlyúak egy harangot takarnak, a fenti közepes súlyú, és az itt említett 30 font súlyú szintén azonos harang lehet. Az 1778-ban említett 20 fontos harang lehet a harmadik harang. Ugyanis 3 harang volt szokásban, nagy, középső- és kis harang.)

A templom tornya 1800-ban épült, tehát abban az időben kerülhetett a két harang a toronyba. A harmadik harang???

- Most végzem a kutatásokat a temető történettel kapcsolatban. Mikor kerülhetett a temető a jelenlegi helyére? - mert a temető – a mai temető előtt - a templom körül volt. Ha történelem- és hittan tanulmányaimat veszem figyelembe, a temető még 1800-ban meg lehetett a templom körül.

Ha kettő a toronyban volt, akkor elképzelhető, hogy a legkisebb, harmadik harang még a templom körül lévő temetőben a harang lábán maradt.

- Mária Terézia rendelte el, hogy a templom körül ne temetkezzenek, aki 1740-1780 között uralkodott.

Ezeknek a harangoknak a további sorsát nem találtam. Hogy hova kerültek? - kutatásaim során nem derült ki. Hogy miért írom ezt? - mert Kövér János, - aki Vörsön plébános - életrajzában olvastam, hogy „...a berényi templom.....harangokat kapott.” (A cikk író megjegyzése: szám szerint nincs leírva, hogy hány db.) Tehát ez az Ő plébánosságának vörsi ideje alatt történt 1815 és 1842 között. Ezen harangoköntési idejéről, (ha több volt) feliratairól nem tudunk. Mint ahogy azt sem tudjuk, mi lett a sorsuk??? Ha volt a berényi templomnak harangja, vagy harangjai, hova lettek??? - miért kellett harangokat venni Kövér János plébánossága idején???

A további kutatásaim alkalmával találkoztam olyan jegyzőkönyvvel, mely szerint 1854-ben öntettek egy harangot, valamint 1899-ben még egyet.

Ha Kövér János vörsi plébánossága idején is kapott a templomunk harangokat, akkor miért kellett alig egy évtizeddel később egy (1854-ben), és a század vége felé (1899-ben) még egy harangot öntetni???

E két harangnak az adatait már tudjuk. Az 1854-ben öntött harangról a következő adatot találtam: „609 Pfsztermeiszter Antal öntött engem Kőszegen 1854. Balatonberény helység bírása Gulyás György és Sárdi Mihály és Sárdi Péter és Gulyás Antal és Nyers Márton esküdtek úgy balatonberényi helység csináltatta.”

(Sárdi Péterről tudom, hogy özv. Herczeg Lászlóné sz.: Sárdi Ilona és özv. Bató Eleménné sz.: Sárdi Erzsébet ősről van szó.)

Az 1899-ben öntetett harangról a következő adatot tudtam felkutatni: Az 1899. június 16-án kelt, (latinul írt) püspöki levélben van adatunk arról, hogy a templomnak 64 kg-os harangja a Boldogságos Szűz tiszteletére felszenteltetik. Felírása: „64 kg. Baksa István és neje Benczik

Katalin készítették 1899. 1391. sz. Seltenhofer Frigyes Sopron.” (Soproni harangöntő mesterről van szó.)

Kis súlya miatt feltételezhetjük, hogy ez volt a kis harang, lélek harang. Ezt a két harangot az I. vh.-ba elvitték. Tehát egy maradt. (Erről a harangok szerepe és útja a világháborúk idején c. III. részben írok bővebben.)

Az I. világháborút megelőzően bizonyos, hogy 3 harang volt a toronyban. Mivel kettőt elvittek az I. vh-ba, így szükség volt újabb harangokra.

Frászt Endre, akkori plébános Balatonberényben 1922. február 5-én készült gyűjtőívéből kitűnik, hogy gyűjtést végeztek harangok vásárlására.

Gyűjtésből, és egyéb adományból vásárlásra került 1 db. harang 1923-ban, 1 pedig 1925-ben, melyek ma is templomunk tornyának III. szintjén helyezkednek el, így – az I. vh.-t követően – ismét 3 harangunk lett. (A harangokhoz Kovács-Rosenberg Miksa /zsidó kereskedő/ egy-maga annyi pénzt adott, mint amennyit a hívek összesen.)

Ezen harangok adatait is tudjuk. Őcsém Kovács János, Nyers Balázs, néhai Nyers Gyula, Nyers Tibor jó 10 évvel ezelőtt – a toronyba felmenve – rögzítették a harangok adatait.

1. Lélek-harang. Sopronban készítették 1923-ban. Súlya: 60 kg. Alsó átmérője: 50 cm. Felirata a következő: „Őrangyalok tiszteletére készítették a Balatonberényi hívek.”

2. Nagy-harang. öntötte Slezák László harangöntő Budapesten. Súlya 350 kg. Alsó átmérője: 90 cm. Felirata a következő: „Pusztában kiáltó szava: Készítsétek el az Úr útját.” (Mt, 3, 3,) „Keresztelő Szent János tiszteletére készült 1925-ben.”

A II. vh. idején is elvitelre került 1 db. harang, így ezen idő óta a templomunknak csak a fentebbi 1923-ban Sopronban, valamint 1925-ben Budapesten öntött harangjai vannak.

Az idők folyamán – a templompénztár könyveléséből látni – több alkalommal vásároltak harangkötelet. Ma már ez nem így van, mindkettő elektromos meghajtással működik 1975. november 19-től.

Elhunytért először 1975. november 22-én szólt.

Ez óriási könnyebbítést jelentett a harangozó számára, mert csak egy villanykapcsolót kell felkapcsolnia. Korábban le kellett mennie a hajnali-, déli-, és esti harangozásokhoz, sőt pénteken du. 3 órakor is. A modernizációnak, és a technika vívmányának köszönhetően ez is megoldódott, mert 1976 tavaszán automata órát szereltek fel a sekrestyébe. Ennek eredményeképpen a napi, szokásos harangozások nem a harangozónak kell elvégeznie. Azok automatikusan megtörténnek. Az akkori plébános így jegyzi fel az eseményt: „Ma délben harangozott először az automata óra!!!” Mindez 1976. május 26-án történt.

Amikor pedig a nyári időszámítás lép életben, átállítják az órát, ősszel pedig vissza. Nyugodtan állíthatjuk, hogy a rendszer teljesen elektronikus, és automatikus. (Folyt. köv.)

(Forrás: Érseki Levéltár Veszprém, Szüleim elbeszéléséből.)

/1 font = 0,4536 kg. Új magyar lexikon 2. köt. D-F-ig. Akadémiai Kiadó, Bp. 1960./

Kovács Ilona
helytörténet kutató

Gulyás Jázminnak

6. születésnapja

és közelgő névnapja alkalmából

sok boldogságot kíván

a család apraja-nagyja!

Elment a Kálmán bácsi...

Megtörtént események életemből

(Részletek Gulyás Kálmán saját kezűleg írt életrajzából.)

1941

Amikor a tényleges katonai szolgálatból leszereltem, nem gondoltam volna, hogy még nagyon sok időt fogok eltölteni a katonaságnál... Jún. 4-én azért hívtak be, hogy visszafoglaljuk a Délvidéket is. Kisatádon gyülekeztünk, majd augusztusban Zomborba voltunk elszállásolva.

1942

Jún. 4-én indultunk a frontra. Ekkor is Nagyatádon gyülekeztünk, majd 5 nap alatt értünk Resicára. Lassan tudtunk csak haladni, mert az állomások

tele voltak katonai vonatokkal. A resicai kivagonírozás után gyalog mentünk Gomel-en át egészen a doni frontig 1100 km-t. A 28 napi gyaloglás alatt sok katona kidőlt a sorból, ami lehangoló látvány volt. Ezt a fáradt és kimerült sereget vetették be az oroszok ellen, minden pihenés nélkül. A németek oldalán harcoltunk, de amikor a német katonaság gépkocsin kerülgetett bennünket, csak mosolyogtak rajtunk. Júl. 25-én értük el a frontot Korojotok-nál, és itt fejlődöttünk fel Meszticse irányába. Itt a német katonákat váltottuk fel. Másnap olyan aknatüzet kaptunk, hogy a szakaszból 6 halott és több sebesült lett. A legjobb gyerekek /katonák/ estek el: Sárdi József, Csányi János... Szomorú volt ez a nap, és arra gondoltunk, hogy holnap már talán miránk kerül a sor...

Aug.15-én egy előretolt állásba / halálkanyarba / irányítottak bennünket, amit éjjel el is foglaltunk. Egy nagy erdőben vonultunk fel. Én egy vasút mellett, közvetlen egy fa tövében helyezkedtem el. Innen támadtuk az oroszokat naponta, de kiverni nem tudtuk őket. A napi támadás során sokan meghaltak közülünk. Aug 19-én a támadás során nagy aknatüzet kaptunk. Mikor már kifogyott a lőszerem az első löszertászkából, hátranyúlók, hogy a hátizsákomból kivegyem a 80 db löszert, egy akna csapódott az előttem lévő fa mögé. Mivel a bal kezem kijebbe ért a hátranyúláskor a fa törzsénél, a bal kezembe aknaszilánkok csapódtak, ami eltörte a karomat. Ekkor hátravezettek az elsősegélyhelyre, ahol a német orvosok bekötötték a kezem. Hátra irányítottak Osztrovock felé, 8 km-t gyalogoltam egy legelőn. Egyszer csak 2 orosz repülőgép vagy 200 méter mélyen rám ereszkedett. Mert látták, hogy mennyire súlyosan vérbe volt borulva az egész ruházatom, integetve eltávoztak és nem bántottak. A város szélén leültem az első hídkőre, hogy megnyugodjak egy kicsit. Ahogy ott ülök, odajött hozzám egy öreg anyóka, és a kezét csapkodja össze, mondván: bozsemoj, bozsemoj /Istenem...Istenem/, ahogy tiszta vérben meglátott.- Malako...malako...kell-e? - Intettem neki a még ép karommal, hogy kell. Amikor megittam az első pohárral a tejet, mondta, hogy kell-e még? Én persze szívesen elfogadtam a másodikat is, ami után éreztem, hogy egy kicsit magamhoz térek. Szinte nem akart elmenni mellőlem. Innen tovább haladva egyszer megállt mellettem egy gépkocsi, kiszállt belőle egy magyar százados, besegített a kocsijába. Azt mondta, hogy az osztrovocki kórházba megyünk, csak legyek türelemmel. Ott gipszbe tették a kezemet. Amikor elláttak, egy hadnagy annyira megsajnálta, hogy hátrébb vitt a frontvonalától, és egy tanyára érkeztünk. Nagyon éhes voltam, és kaptam tőle konzervet és egy fél kenyeret. Az Isten áldja meg érte.

Öt nap múlva a sebgipsz ablakon keresztül a gennyes sebemet megpökte egy bogár, és kukacok lettek a sebemben. Éles fájdalmat éreztem. Nem akarták kitisztítani az orvosok, mert hogy azok tisztítják a sebet /mondták/. De egyszer mégis rászánták magukat és megkönnyebbültem. Tíz nap múlva, szept. 11-én hazahoztak bennünket vonattal Magyarországra, Miskolcra. Szinte a fél város kint volt a vasútállomáson, vártak bennünket. Mindenkinél csomag volt, és adták oda nekünk. 18-a nagyon emlékezetes volt, mert meglátogattak a feleségem, miután értesítettem, hogy hol vagyok. Nov. 3-án kérésemre áthelyeztek a kaposvári kórházba, ahonnan már másnap hazalátogattam. A vasútállomáson, az érkezésemkor még a falu plébánosa, Gosztolya János úr is ott volt. Borzasztó a háború! Nem gondoltam volna, hogy egyszer valaha hazakerülök!

1942 karácsonya a kaposvári kórházban volt. Nekünk, sebesülteknek közös karácsonyunk volt az Internátus Szállóban lévőekkel. Ott volt Horty Miklós felesége is, mint a Vörös kereszt országos elnöke. Ez egy fotón is meg van örökítve, amelyen épp koccintok egy nővérrel.

1943

Összeszedték Berényben a zsidókat, és soha nem jöttek haza. Az egyik üzletüket, a Kovács Brigmanét nekem, mint háborús sebesültnek ajánlották fel üzemeltetésre. Azonban én ezt abban az időben nem fogadhattam el! Végül azt a nyilasok fosztották ki, az összes árut ellopták.

1944

Délkelet felől megközelítettek bennünket már az orosz haderők. A keresztúri nagyárok felől beásták magukat. Balatonkeresztúron, velük szemben pedig a németek voltak beásva. Berényből hordták nekik a melegételt, az ennivalót éjszakánként lovaskocsival. Közben Berényt is lőtték aknával az oroszok, több becsapódás is volt. A templom előtt a Kovács (Pákács) Ilonka is megsebesült, akit a Rigó Pistával hoztunk be a karunkon a Tikosékhoz. Én kötöttem be a sebét.

A német vezérkar kihirdette, hogy minden 18 és 40 év közötti ember vonuljon hátra a nyugati határszélre. Én nem vonultam vissza, és ez volt a szerencsém, mert legtöbbjük fogságba esett. A fogságban lévők csak három év múlva kerültek haza, aki meg nem halt. Akik megjöttek, mintegy 35-40 kg-ra lesóványodtak. Kegyetlen egy állapotok voltak itthon Berényben is, nehéz időt vészeltünk át. A ház lakói, a szomszédokkal együtt a János bátyám istállójában voltunk elbújva. Ennivaló híján az eldugott vörösbor tartotta bennünk az életet. A hegyekben a pincéket feltörték és a bort ellopták. Több helyről a hízt is elvitték. A templomharang egyenetlen zúgása, félreverése hallatszott...

1945

Visszavonultak a németek és bejöttek az oroszok. Elült a harci zaj. Földosztás van.

1946

A pénznek nem volt értéke, mindent cserébe adtak. A városi nép beözönlött a faluba élelemért. Mindent hoztak, csak hogy egy kis élelmet kapjanak.

Március elsején kivettem a Verb Jóska boltját bérbe, évi 12 mázsa búzáért. Ez elég sok volt, de így is megérte. Itt nyitottam egy vegyes üzletet. Mindent élelemért adtam, majd szállítottam Pestre. Onnan pedig a vegyes árut haza. Gulyás Imre, Tóth Imre boltosokkal együtt vagont béreltünk és szállítottuk az árut Budapestre: bor, szőlő, tojás, kukorica stb. A kapott pénzért mindjárt Pesten iparcikket vettünk, mert mindennap kevesebbet ért.

Az üzletem jól ment! Itthon pénzért már nem adtunk semmit. Cserevilág volt, mindent terményért, élelmiszerért adtunk. Borzasztó sokat kellett dolgozni, az üzlet mellett még állatokat is kellett tartani. Az istállóban 5 szarvasmarha volt.

(G Z)

Hazafiság a nemzetiségnek

A XIX. század elején magyarul élni, magyarnak maradni ez volt az ország vágya. A polgári élet haladó gondolkodású csoportjainak lépésről lépésre kellett kicsikarnia Béctől az önálló nemzeti élet lehetőségeit.

A XVIII. század végén már divatos fürdőhely Füred. A feltételek azonban még hiányoznak az egyre nagyobb vendégsereg befogadásához. A Horváth-ház áll rendelkezésre, a maga 105 szobájával kínálja az úri kényelmet. A magyar reformok közismert politikusai is itt szálltak meg. Nemcsak azért mert nincs más fogadó, hanem azért is, mert az akkori politikai élet vezető személyiségei egytől egyig mind barátai voltak a Horváth-ház haladó gondolkodású gazdáinak. Többek között Kisfaludy Sándor is, aki 1788-ban került a pozsonyi akadémiára. Pozsony az ország központja ekkor. A városban színvonalas német színház működött. A tanulók maguk is rendeztek színi előadásokat. Itt került szoros kapcsolatba a színházzal. Az 1820-as, 1830-as évek fordulóján minden erejét az állandó dunántúli kőszínház megteremtésére fordítja. Kisfaludy maga terjeszti a közgyűlés elé a kérvényét. „A nemzeti nyelv, a nemzeti kultúra, általlyában a nemzetiség előmozdításának egyik leghatósabb módgya és eszköze.... Egy célirányos Játékszínnek felállítása itt Füreden már régen közönséges Kívánság volt, melynek végrehajtása minden jobb Hazafi által szívesen sürgettetett..” A rendeket Csányi László és Deák Ferenc segítségével sikerült megnyerni. Közadokozásból épült, a fürdővendégek bőkezűen adakoztak, a nemesség elzárkózott. Ez alól kivétel Festetics György, aki a bejáratot díszítő hat jón oszlopot adta. A kisnemesség és a jobbagság száz igás- és ezer gyalog napszámot ajánlott fel. A magyar színjátszás ebben az időben nemzeti ügy, s nemzeti üggyé válik a magyar nyelven játszó dunántúli kőszínház. Egyszerű és szegény színház volt. Faggyúgyertyafény, szűk nézőtér, rossz színpad. Alapítólevelének megkötése szerint csak magyarul lehetett a színpadon beszélni! A főigazgató Kisfaludy Sándor lett. Igazgatónak Komlóssy Ferencet nevezte ki, a Dunántúli Színjátszó Társulat vezetőjét, aki 35 évesen ritka becsületességéről és színi tehetségéről ismert szakember. Ezzel az ország legjobb társulatának szereplését biztosította Füred közönségének. 1831. július 3-án a megnyitó valóságos népünnepély volt. „Hazafiság a nemzetiségnek” – ez a homlokzati felirat fogadta a nézősereget.

(Forrás: Veszprém megyei Múzeumok közleményei 9.)

Csiri

A

Balatonberényi Turisztikai Egyesület

szeretettel és tisztelettel
meghív minden kedves Érdeklődőt

a

Magyar Kultúra Napja

alkalmából megrendezésre kerülő

ÜNNEPSÉGRE

Helye:

Községi Művelődési Ház

Ideje:

2012. január 22. (vasárnap) 17.00

Az est folyamán bemutatásra kerül
a Balatonberényi Amatőr Színpártzó Csoport
előadásában

A füredi kőszínház

című színdarab!

Kérjük a cikkek beküldőit, hogy a lenti határidőt lehetőség szerint betartani szíveskedjenek. A határidőn túl beérkező írásokra vonatkozóan sajnos nem tudjuk garantálni, hogy bekerülnek a januári számba.

Következő szám lapzártája: 2012. január 27.

Megértésüket köszönjük: A szerkesztőség.

Olvasóinktól beérkezett kérésekre való tekintettel kérjük a cikkek küldőit, hogy amennyiben nem a saját írásukat küldik be, a forrást szíveskedjenek feltüntetni.

Köszönjük azoknak, akik ezt eddig is megtették.

Szerkesztők: Toronyi Zsolt, Bató Bernadett, Toronyiné Sifter Judit

Postacím: Balatonberény, Kossuth L. u. 28., e-mail: bbereny.tukorkep@gmail.com

Az esetleges nyomtatási hibákért elnézést kérünk.